ОБҐРУНТУВАННЯ
щодо схвалення та оприлюднення на офіційному вебсайті НКРЕКП проєкту постанови НКРЕКП «Про затвердження Змін до Кодексу систем розподілу»

Відповідно до положень частини третьої статті 6 Закону України «Про ринок електричної енергії», до повноважень Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП, Регулятор), на ринку електричної енергії належать, зокрема, затвердження кодексу систем розподілу.

27.07.2023 набрав чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо відновлення та зеленої трансформації енергетичної системи України» № 3220-IX, яким, серед іншого, доповнено статтю 25 Закону України «Про ринок електричної енергії» (далі – Закон) новими частинами 5 – 8, якими надано право виробникам електричної енергії з альтернативних джерел енергії за визначених Законом умов здійснювати електрозабезпечення електроустановок власного споживання або пов'язаних осіб, не пов'язаних з виробництвом електричної енергії, що розташовані з ними на одній земельній ділянці чи земельних ділянках. А також, надано право виробникам електричної енергії, що здійснюють виробництво електричної енергії на когенераційних установках потужністю до 20 МВт, за визначених Законом умов здійснювати електрозабезпечення електроустановок об'єктів критичної інфраструктури, у тому числі й власних.

З метою реалізації зазначених положень Закону НКРЕКП розроблено проєкт змін до Кодексу систем розподілу, якими пропонується визначити:

особливості приєднання електроустановок власного споживання виробників електричної енергії з альтернативних джерел енергії та особливості й обмеження щодо приєднання до таких електроустановок інших споживачів;

порядок приєднання електроустановок пов'язаних осіб виробниками електричної енергії з альтернативних джерел енергії до власних електричних мереж таких виробників, порядок зміни джерела живлення таких електроустановок, особливості й обмеження щодо приєднання до таких електроустановок інших споживачів;

особливості приєднання до когенераційних установок потужністю до 20 МВт електроустановок власних об'єктів критичної інфраструктури та особливості і обмеження щодо приєднання до таких електроустановок інших споживачів;

порядок приєднання електроустановок об'єктів критичної інфраструктури від електричних мереж виробника електричної енергії, що здійснює виробництво електричної енергії на когенераційних установках потужністю до 20 МВт.

Крім того, відповідними змінами до Кодексу систем розподілу пропонується визначити порядок організації енергетичного острову в електричних мережах операторів систем розподілу як одного з можливих варіантів забезпечення безперебійного функціонування споживачів, зокрема об'єктів критичної інфраструктури, в умовах продовження обстрілів енергетичної інфраструктури російською федерацією та пов'язаної з цим загрози настання надзвичайної ситуації (блекауту) в ОЕС України.

Вказаний Проект постанови має ознаки регуляторного акта, у зв'язку з чим, згідно із статтею 15 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», він має бути оприлюднений на офіційному вебсайті НКРЕКП з метою одержання зауважень і пропозицій.

Враховуючи зазначене, Департамент із регулювання відносин у сфері енергетики пропонує:

1. Схвалити проєкт постанови НКРЕКП «Про затвердження Змін до Кодексу систем розподілу»;
2. Оприлюднити зазначений проєкт постанови на офіційному вебсайті НКРЕКП з метою одержання зауважень і пропозицій.

Заступник директора Департаменту
із регулювання відносин у сфері енергетики –
начальник управління **Юрій ОСТАП'ЮК**

ПРОЄКТ

НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ (НКРЕКП)

П О С Т А Н О В А

_____ № _____

Київ

Про затвердження Змін до
Кодексу систем розподілу

Відповідно до законів України «Про ринок електричної енергії» та «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг,

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Затвердити Зміни до Кодексу систем розподілу, затвердженого постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 14 березня 2018 року № 310 (далі – Кодекс), що додаються.

2. Ця постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її оприлюднення на офіційному вебсайті Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

Голова НКРЕКП Костянтин УЩАПОВСЬКИЙ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Постанова Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг
_____ № _____

Зміни
до Кодексу систем розподілу

1. У пункті 2.1 розділу II:

1) після абзацу двадцять восьмого доповнити новим абзацом двадцять дев’ятим такого змісту:

«ізольований (острівний) режим – незалежна робота всієї або частини енергосистеми, що ізольована внаслідок від’єднання від об'єднаної енергосистеми, та має принаймні одну генеруючу одиницю або УЗЕ, що видає потужність в електричну мережу цієї енергосистеми та регулює частоту та напругу;».

У зв’язку з цим абзаци двадцять дев’ятий – сімдесят перший вважати відповідно абзацами тридцятим – сімдесят другим;

2) після абзацу п’ятдесятого доповнити новим абзацом п’ятдесят першим такого змісту:

«організований енергетичний острів – електрична мережа оператора системи розподілу або її частина з приєднаними до неї електроустановками користувачів та генеруючими об’єктами виробників/обладнанням оператора УЗЕ, що може бути виокремлена від об'єднаної енергосистеми за допомогою засобів автоматики для роботи в ізольованому (острівному) режимі при виникненні надзвичайних ситуацій в ОЕС України;».

У зв’язку з цим абзаци п’ятдесят перший – сімдесят другий вважати відповідно абзацами п’ятдесят другим – сімдесят третім.

2. У главі 4.1 розділу IV:

1) пункт 4.1.7 доповнити новими абзацами такого змісту:

«До електричних мереж виробника електричної енергії з альтернативних джерел енергії (а з використанням гідроенергії – лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями) з метою електрозабезпечення електроустановок споживача мають право приєднуватися:

електроустановки власного споживання, не пов’язані з виробництвом електричної енергії, що розташовані з ними на одній земельній ділянці чи земельних ділянках, що мають спільні між собою межі, електричними мережами внутрішнього електрозабезпечення;

електроустановки пов’язаних осіб, що розташовані з ними на одній земельній ділянці чи земельних ділянках, що мають спільні між собою межі (за

умови відсутності встановлених на об’єктах таких пов’язаних осіб генеруючих установок).

До електричних мереж виробника електричної енергії, що здійснює виробництво електричної енергії на когенераційних установках потужністю до 20 МВт, з метою електрозабезпечення електроустановок об’єктів критичної інфраструктури мають право приєднуватися:

електроустановки власних об’єктів критичної інфраструктури мережами внутрішнього електрозабезпечення;

електроустановки об’єктів критичної інфраструктури інших суб’єктів господарювання за погодженням з органами місцевого самоврядування (за умови відсутності встановлених на таких об’єктах критичної інфраструктури генеруючих установок).

Організація комерційного обліку спожитої та виробленої електричної енергії здійснюється згідно з вимогами Кодексу комерційного обліку.

Приєднання (підключення) електроустановок замовників від електричних мереж виробників електричної енергії, у випадках не передбачених цим Кодексом, заборонено.

Будівництво внутрішніх електричних мереж, що з’єднують електроустановки, призначені для виробництва електричної енергії, та електроустановки, призначені для споживання електричної енергії, у випадках, передбачених цим пунктом, (далі – внутрішні мережі електрозабезпечення між виробником та споживачем) здійснюється відповідним ініціатором згідно з розробленою проєктною документацією.

Проєктна документація на будівництво внутрішніх мереж електрозабезпечення між виробником та споживачем має передбачати, у тому числі вимоги щодо:

улаштування технічних засобів щодо автоматичного відокремлення внутрішніх електричних мереж таких споживачів від електричних мереж ОСР у разі здійснення їх електрозабезпечення безпосередньо від електричних мереж виробника електричної енергії;

забезпечення комерційного обліку спожитої та виробленої електричної енергії відповідно до вимог Кодексу комерційного обліку.

Про факт завершення робіт з будівництва внутрішніх мереж електрозабезпечення між виробником та споживачем виробник повідомляє ОСР шляхом направлення повідомлення довільної форми, додатком до якого є розроблена проєктна документація, згідно з якою здійснювалось будівництво внутрішніх мереж електрозабезпечення між виробником та споживачем. ОСР згідно з вимогами Правил роздрібного ринку електричної енергії протягом п’яти робочих днів з дати отримання від виробника повідомлення про завершення будівництва внутрішніх мереж електрозабезпечення між виробником та споживачем має ініціювати внесення змін до паспортів точок розподілу, що є додатками до договорів про надання послуг з розподілу електричної енергії, укладених із виробником та відповідним споживачем, інших додатків до договорів, де має відображатися відповідна інформація, а також ініціювати

укладення (підписання) із споживачем положень та інструкцій, що деталізують їх взаємодію щодо диспетчерського (оперативно-технологічного) управління.

Відповідальність за підключення до електричних мереж виробника лише електроустановок споживачів, визначених у цьому пункті, а також за технічний стан та організацію експлуатації внутрішніх мереж електрозабезпечення між виробником та споживачем покладається на виробника електричної енергії.»;

2) доповнити новим пунктом такого змісту:

«4.1.42. З метою забезпечення сталого й надійного електрозабезпечення споживачів, зокрема об’єктів критичної інфраструктури, при виникненні надзвичайних ситуацій в ОЕС України ініціатор організації енергетичного острову (далі – Ініціатор) має право звернутись до ОСР для організації енергетичного острову в порядку, визначеному главою 10.9 розділу Х цього Кодексу.

Ініціатором має право бути виробник електричної енергії на розподіленій генерації, оператор УЗЕ, ОСР, місцевий орган виконавчої влади/орган місцевого самоврядування, інша юридична особа.

ОСР на договірних засадах надає послугу з організації енергетичного острову, вартість якої визначається згідно з кошторисом (який є невід'ємною частиною відповідної проєктної документації), у термін, визначений відповідно до вимог нормативних документів, що визначають строки проєктування та будівництва.

Виконання робіт з технічного переоснащення існуючих електричних мереж ОСР з метою електрозабезпечення об’єктів критичної інфраструктури в енергетичному острові здійснюється ОСР шляхом включення до інвестиційної програми ОСР в установленому порядку не пізніше 1 місяця після узгодження проєктно-кошторисної документації.

В іншому випадку, фінансування робіт з будівництва, реконструкції та/або технічного переоснащення електроустановок об’єктів системи розподілу здійснюється Ініціатором, якщо інше не визначено відповідним договором, у тому числі багатостороннім.

Відносини між ОСР та Користувачами, що залучені до енергетичного острову, стосовно постачання електричної енергії при роботі в ізольованому (острівному) режимі визначаються Правилами роздрібного ринку електричної енергії.».

3. Розділ Х доповнити новою главою такого змісту:

«10.9. Організація енергетичного острову

10.9.1. З метою організації енергетичного острову Ініціатор звертається до ОСР із відповідною заявою, до якої додається інформація та матеріали щодо основних характеристик генеруючих установок виробника/обладнання оператора УЗЕ та можливості тривалої роботи генеруючих установок/обладнання УЗЕ в ізольованому (острівному) режимі, а також узгоджений місцевим органом виконавчої влади/органом місцевого

самоврядування перелік споживачів, зокрема об’єктів критичної інфраструктури, електроживлення яких має бути забезпечене у пріоритетному порядку в разі виникнення надзвичайних ситуацій в ОЕС України.

Генеруючі установки такого виробника/обладнання оператора УЗЕ мають бути здатними до тривалої роботи після перемикання на живлення власних потреб та визначеного переліку споживачів в ізольованому (острівному) режимі із забезпеченням регулювання активної потужності, частоти та напруги в організованому енергетичному острові.

Виробник електричної енергії/оператор УЗЕ забезпечує відпуск електричної енергії в мережі ОСР в межах заявлених основних характеристик (параметрів) власного обладнання із дотриманням показників якості електричної енергії, визначених державними стандартами.

ОСР забезпечує дотриманням показників якості електричної енергії, визначених державними стандартами, для споживачів, що входять до організованого енергетичного острову.

Перелік споживачів визначається виходячи з:

потужності, споживання якої може бути забезпечено відповідною розподіленою генерацією/УЗЕ;

місцерозташування споживачів відносно об’єкта генерації;

схеми електричних мереж ОСР на відповідній території.

У разі необхідності ОСР має право запитувати у виробника/оператора УЗЕ додаткову інформацію та матеріали.

10.9.2. ОСР на основі наданої Ініціатором інформації не пізніше 10 робочих днів, починаючи з наступного робочого дня від дати реєстрації відповідної заяви, або 20 робочих днів у разі погодження з ОСП (якщо потужність генеруючих установок/обладнання УЗЕ перевищує 5 МВт) видає Ініціатору технічні умови, які містять вимоги до електроустановок ОСР, виробника електричної енергії та, у разі необхідності, споживача (об’єкта критичної інфраструктури), виконання яких необхідне для забезпечення створення енергетичного острову.

ОСР має право відмовити в наданні послуги з організації енергетичного острову із наданням належних обґрунтувань у разі, якщо генеруючі установки виробника/обладнання оператора УЗЕ технічно не спроможні забезпечити надійну та безперебійну роботу в ізольованому (острівному) режимі з дотриманням показників якості електричної енергії.

10.9.3. Стороною, відповідальною за проектування, як правило, є Ініціатор. Завдання на проєктування має бути розроблене відповідно до наданих ОСР технічних умов. ОСР на запит сторони, відповідальної за проєктування, або проєктної організації має надавати всі необхідні для проєктування дані.

Проєктно-кошторисна документація розробляється окремими частинами (томами) для мереж виробника/оператора УЗЕ, мереж ОСР та, у разі необхідності, споживача (об’єкта критичної інфраструктури).

Сторона, відповідальна за проєктування, забезпечує узгодження з ОСР та іншими заінтересованими сторонами проєктно-кошторисної документації.

10.9.4. Після узгодження проєктно-кошторисної документації сторони укладають договір про надання послуги з організації енергетичного острову.

10.9.5. Будівельні роботи з нового будівництва, реконструкції та технічного переоснащення електроустановок об’єктів системи розподілу виконуються ОСР або залученими ним спеціалізованими організаціями та/або фізичними особами-підприємцями, які мають право на виконання цих робіт, відповідно до проєктно-кошторисної документації, один примірник якої надається ОСР Ініціатором.

Будівельні роботи з нового будівництва, реконструкції та технічного переоснащення електроустановок виробника електричної енергії/оператора УЗЕ та, за необхідності, споживача (об’єкта критичної інфраструктури) виконуються балансоутримувачем таких електроустановок або залученими ним спеціалізованими організаціями та/або фізичними особами-підприємцями, які мають право на виконання цих робіт, відповідно до проєктно-кошторисної документації.

10.9.6. Про факт завершення робіт у власних електричних мережах ОСР повідомляє Ініціатора шляхом направлення повідомлення у довільній формі.

10.9.7. ОСР спільно з виробником електричної енергії/оператором УЗЕ розробляють положення та інструкції, що деталізують їх взаємодію щодо виокремлення в енергетичний острів у випадку виникнення надзвичайної ситуації в ОЕС України та повторну синхронізацію.».

4. Розділ XII доповнити новим пунктом такого змісту:

«12.19. ОСР протягом 10 робочих днів з дня надання послуги зі створення енергетичного острову відповідно до глави 10.9 розділу X цього Кодексу, надає Регулятору, центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі, центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері нагляду (контролю) в галузі електроенергетики, та ОСП детальну інформацію та документи про організований в його електричних мережах енергетичний острів, зокрема щодо Ініціатора, адреси і потужності виробників електричної енергії/операторів УЗЕ, кількості та категорії споживачів (побутові, непобутові, об’єкти критичної інфраструктури).».

Директор Департаменту
із регулювання відносин
у сфері енергетики Андрій ОГНЬОВ